

cielt har arbejdet med grønlandske forhold, har af Rigsarkivets hundreder af hyldemeter om øen valgt 40 breve og aktstykker samt et kort (fra 1784), der fortrinligt og jævnt løbende såvel understreger stoffets alsidighed som følger hovedlinien i udviklingen mellem moderland og koloni, nu landsdel. I Søren Norbys brev af 1521 til Christian II træffes det stadig tilbagevendende ønske om påny at knytte kontakten med de isolerede nordboer efter afbrydelsen i middelalderens slutfase. Videre frem følger man udviklingen med kontaktens retablering, bortførelse af eskimoer til fremvisning i Danmark, Hans Egede, handelsstandens voksende interesser, koloniseringen og de særlig erhvervs- og befolkningsmæssige problemer, den medførte, landets udforskning, den stigende erhvervsdifferentiering i dette århundrede og endelig de helt nye spørgsmål om grønlandernes uddannelse og inddragelse i landets styre, således som de af bl. a. Eske Bruun rejstes efter 2. verdenskrig. Hele denne sammenhæng har Dalgård optrukket i en kort, udmærket indledning.

Finn H. Lauridsen.

Christian Tortzen: Gotland 1361. Forudsætningerne. Overleveringen. (Gyldendal, 1961). 196 s.

Adjunkt Christian Tortzens bog stiller krav til sine læsere. Den giver nemlig ikke nogen fremstilling af Valdemarstoget, men den fremlægger hele kildematerialet, så læseren selv kan bearbejde det. Første del bringer de skriftlige kilder og beskriver det arkæologiske materiale, der kan fortælle, dels om baggrunden for Valdemar Atterdags erobring af Gotland, dels om selve de krigeriske begivenheder i 1361. Anden del har mottoet: »Historier at skrifue, der hører mange Aars W-mage til«, men denne del af bogen giver en god hjælp, når læseren skal arbejde med stoffet. Her findes en

række spørgsmål, man kan stille kilderne, en gennemgang af litteraturen med redegørelse for forskellige forskeres synspunkter og endelig en del opgaver til besvarelse. Sammenholder man de forskellige afsnit, og giver man sig forfatterens pædagogiske vejledning i vold, får man efterhånden en veldokumenteret opfattelse af fortidens begivenheder og samtidig en god indførelse i historisk arbejdsmetode. »Gotland 1361« vil forhåbentlig blive brugt i mange skoler – hvem der dog havde haft sådan en bog i hænde i sin gymnasietid – men også mange amatørhistorikere vil kunne have udbytte af at arbejde med den meget smukt illustrerede bog.

Knud Prange.

Ove Marcussen: Svendborg købstads historie II, 1-2. (Udgivet af Svendborg by, 1960-61). 484 s.

Med udsendelsen af museumsinspektør Ove Marcussens to halvbind om Svendborg fra 1837 til nutiden er den store byhistorie afsluttet (1. del, 1-2, af arkivar J. O. Bro-Jørgensen blev anmeldt i Jyske Samlinger V, 3, s. 352). Som tilfældet var med Bro-Jørgensen, er det også et imponerende arbejde, Marcussen har udført, præget som det er af hans mere end 45 årige intime kendskab til byens historie og topografi.

Bogen falder i tre hovedafsnit: 1. »Under købstadlovene af 1837 og 1868« rummer en gennemgang af kommunestyret og dets mænd, rets og politivæsen, sociale forhold, ild, lys og vand, og byens jorder. Marcussen påpeger her interessant, hvorledes det ofte var vanskeligt for såvel borgere som embedsmænd at følge med i alt det nye. I 1850 erklærede byfogeden rent ud, at han ikke kunne finde ud af et af en kommission udarbejdet forslag til en nyordning af byens skattevæsen – og forslaget blev lagt ad acta. En yderligere komplikation for det daglige arbejde var det også, at cen-